

Іван Карпенко - Карий. Комедія «Сто тисяч». Проблема влади грошей.

Мета:

на прикладі програмового твору І. Карпенка-Карого дослідити, як вирішується проблема влади грошей, як в комедії влучно використані засоби сатири для змалювання героїв твору; опрацювати ідейно-художній зміст; розвивати навички виразного читання, культуру зв'язного мовлення, логічне мислення; виховувати зневажливе ставлення до таких багатіїв як Калитка, негативних рис його характеру; формувати вміння узагальнювати, робити висновки; виховувати любов до прекрасного, несприйняття проявів бездуховності, прищеплювати інтерес до творів письменника.

Тема: “Сто тисяч”: зображення життя селянства в пореформені часи, суспільні явища, що мали місце в 80–90 роках ХІХ століття.

Ідея: “Сто тисяч”: викриття й засудження в образі Герасима Калитки хижацтва, жорстокості, ненаситної жадоби до наживи, духовної обмеженості, а також згубного впливу грошей на вихідців із народу .

Історія написання

1889 року на хуторі Надія І. Карпенко-Карий написав п'єсу «Гроші», яка згодом здобула популярність під назвою «Сто тисяч». Через рік комедія була інсценізована. Головну роль Герасима Калитки (у першому варіанті п'єси прізвище героя було Капшук — торбинка зі шнурочком для грошей) у п'єсі виконував автор. В основу п'єси покладено реальний факт. На той час на півдні України активно діяли шахраї, які продавали заможним селянам фальшиві гроші. У п'єсі «Сто тисяч» виведено образ господаря, який, прагнучи швидко розбагатіти, потрапляє у трагікомічну ситуацію.

Простежити: відомі цитати героїв твору І. Карпенка-Карого «Сто тисяч»

«Так я собі видумал нову комерцію: хороший буде гендель, ежели удасться...» (Невідомий)
«Все він зна — тільки нічого не робе». (Роман — про Бонавентуру) «Жид — то діло, а Копач — морока». (Калитка) «Лупи та дай». (Калитка)

«Страшно тільки без грошей, а з грішми... і чорт не брат». (Савка)

«Товар нравиться — візьміть, не нравиться — не беріть. Ми не нуждаємося в покупателях...» (Невідомий)

«Півобіда сам злопає і на перешкоді ділові стане...» (Калитка про Бонавентуру)

«Хазяйственный мужик — велике діло». (Бонавентура — Калітці)

«Вчений поки бога змалює, то чорта з'їсть». (Калитка)

«Гроші — гроші всьому голова». (Калитка) «Обіцянка — цяцянка, а дурневі радість». (Калитка)

«Вік живи, вік учись». (Бонавентура)

«Параска — Калітці: «Бий, бодай тобі руки посохли! І замолodu з синяків не виходила; бий і на старість! У! Харциз — коняку жаліє, а жінку бить збирається»;

«Роман про Мотрю: «Оце дівка! І я ж, здається, не з послідніх, а мало не впав. Оце робітниця, оце жінка — сама за косарем зв'яже!»;

«Параска про Мотрю: «...я до неї привикла, вона до мене, дівка красива, здорова, зна всі порядки, коло птиці, коло свиней, коло корів — одне слово, хазяйка біля всього; в хаті, як в кімнаті, я вже нездужаю, а проти неї, скільки їх у нас не було ніхто хліба не спече, ніхто борщу не наваре, хоч і без олії іноді, а всі їдять не нахваляються»;

«Герасим про Параску: «У мене в шапці більше розуму, ніж у тебе в голові».

Прочитавши твір, можна зрозуміти, що для Калитки найважливіше — купити землю, отже, потрібні гроші. Тому всі його вчинки спрямовані на здобуття грошей. А гроші, якщо тільки вони керують людиною, — це основна причина всіх людських вад.

Герасим Калитка

егоїстичний

жертва
шахрая

жадібний

скуповує
землю

Параска Калитка

затуркана

рішуча

покірна

жадібна

Роман Калитка

Молодий і
вродливий

Поважає
батьків

роботящий

Розумний і
кмітливий

**А зараз кожна група отримає картку із питанням.
Ви повинні , разом обговоривши, дати відповідь.**

I група

Який сміх у творі І. Карпенка-Карого «Сто тисяч» можна дослідити: гумористичний чи сатиричний?

II група

Що і як висміює митець у п'єсі

III група

Чи можна ці образи вважати комічними?

Висновок

Герасимові гроші та земля важливіші не просто за своїх рідних та близьких, а навіть за своє життя. Отже, автор ніби висміює, а проте серйозно попереджає нас про небезпеку брудних грошей, які калічать душі людей, іноді змушують покінчувати з життям, спотворюючи моральні основи, від яких залежить здоров'я нації.

шахрайство

Деградація і
цинізм

Жорстокість
і деспотизм

Злість і
грубість

Використана література:

1. <https://dovidka.biz.ua/sto-tisyach-analiz/>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=QqgQb5bfRmM>
3. <https://ukrlib.in.ua/problematyka-tragikomediyi-karpenko-karogo-sto-tysyach.html>

Домашнє завдання:

1. Письмово зробити характеристику одного з героїв тексту.

2. Роботу надіслати на перевірку в Х'юмен або на електронну адресу:

altinbaeva.l.m@gmail.com

3. Хай щастить!

